

Јелена Гинић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику
jelena.ginic@fil.bg.ac.rs

УДК 373.3:811.161.1(497.11)
https://doi.org/10.18485/sd_ruski75.2023.ch7

Лука Меденица
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику
luka.medenica@fil.bg.ac.rs

НАСТАВА РУСКОГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ: АКТУЕЛНО СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВА*

У раду смо се осврнули на наставу руског језика као страног у основним школама данас, узевши у обзир и њене почетке. Руски језик као други страни у основној школи учи данас око 17% ученика, док руски као први страни учи свега 0,004% ученика. У раду смо указали на то да су се позиције руског језика погоршале у односу на стање из 2016. године: 2,6% ученика мање учи руски језик 2021. у односу на 2016. годину. Указали смо који су фактори важни за стабилност руског језика у школама: уџбеничка литература, такмичења, стручна усавршавања, али и на могућности које пружа знање руског језика – бесплатно студирање у Русији, коришћење интернет-ресурса из најразличитијих области интересовања, рад у руским фирмама. Коначно, указали смо и на чињеницу да би учење руског језика требало да буде заступљено у већој мери с обзиром на могућности које знање овог језика пружа. Такође смо указали на неопходност постојања државне стратегије заступљености страних језика у обавезном образовању Републике Србије.

Кључне речи: руски језик, основна школа, уџбеници, такмичења, билингвална настава, стручно усавршавање, стипендије, руске фирме, интернет-ресурси, међународна сарадња, стратегија учења страних језика.

* Дати чланак представља прерађен и допуњен чланак *Настава руског језика у основној школи: актуелно стање и перспектива* (Јелена Гинић, http://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/eb_ser/fid/2018/fid-2018-8-ch6.pdf). Рад из 2016. (објављен 2018) обухвата податке који су били актуелни до 2016. године. У овом раду ће бити приказани и анализирани подаци у вези с наставом руског језика у основним школама који обухватају и последњих седам година.

In the paper, we looked at the teaching of Russian as a foreign language in primary schools today, taking into account its beginnings. Today, about 17% of students learn Russian as a second language in elementary school, while only 0.004% of students learn Russian as a first language. In the paper, we pointed out that the position of the Russian language has worsened compared to the situation in 2016: 2.6% of students learn Russian less in 2016 than in 2021. We highlighted the factors that are important for the stability of the Russian language in schools: textbook literature, competitions, professional training, as well as the opportunities provided by the knowledge of the Russian language - free study in Russia, use of Internet resources from the most diverse areas of interest, work in Russian companies. Finally, we pointed out the fact that learning the Russian language should be represented to a greater extent, considering the opportunities that the knowledge of this language provides. We also pointed out the necessity of having a state strategy for the representation of foreign languages in the compulsory education of the Republic of Serbia.

Keywords: Russian language, elementary school, textbooks, competitions, bilingual teaching, professional training, scholarships, Russian companies, Internet resources, international cooperation, foreign language learning strategy.

Кратак осврт на историјат школског учења руског језика у Србији

Руски језик у школском систему Србије присутан је од 1902. године (Кончаревић 2004: 31), када је ушао у гимназијску наставу (први разред гимназије по узрасту је одговарао данашњем петом разреду основне школе). Између два светска рата учење руског језика било је маргинализовано (Кончаревић 2004: 31). У првим годинама после Другог светског рата руски језик је у гимназијској настави (учио се од првог разреда гимназије) био обавезан предмет. Могућност учења руског језика већ је 1949/50. године била укинута, после неповољних политичких прилика (Станковић 2008: 32). Неповољне прилике по учење руског језика (1953. године 1% ученика учи руски језик (Кончаревић 2004:32)) трају све до шездесетих година XX века, када долази до унапређења сарадње Југославије са Совјетским Савезом, као и до сјајних научних и техничких достигнућа Совјетског Савеза која су одјекнула у целом свету.

Почетком шездесетих година учење руског језика добија подршку савезне и републичке власти, која је конкретизована двама документима: *Правилником о спровођењу планова и програма школа у погледу наставе страних језика*, као и *Упутством за реализацију*

датог *Правилника*, оба из 1961. године: „Потребе заједнице <...> налажу да се у школама задржи могућност учења четири језика који су се до сада учили, и то: руски, енглески, немачки и француски, али да се приоритет да руском и енглеском језику” (Станковић 2008:43). Од овог тренутка почиње нагла експанзија учења руског језика, који 1964. године у основним школама Србије учи 54,9% ученика (Станковић 2008: 44). До седамдесетих година заступљеност руског језика у школама Србије била је око 60%. Овде бисмо указали, између осталог, и на то да Славистичко друштво Србије, иако се претходно залагало за враћање руског језика у школе Србије, није желело развој ситуације: учење руског језика науштрб свих осталих. Проф. Станковић преноси речи тадашњег председника Друштва, Александра Белића: „треба руски коначно поставити у равноправан положај с осталим страним језицима. <...> дискриминација према било ком страном језику штетна [је] за наш просветни развитак” (Станковић 2008: 45). Током шездесетих година и почетком седамдесетих долази до померања заступљености руског језика: он се потискује из градских средина у корист енглеског језика, а постојанији је у сеоским школама (Станковић 2008: 73). Без обзира на овакву социолингвистичку политику (руски језик постаје „непрестижан”, учи се у мањим, сиромашнијим срединама), њега школске 1977/78. године учи 51% ученика, док енглески језик учи 22%, француски 20% и немачки 7% ученика. Наставу изводи укупно 1427 наставника и професора у основним и средњим школама (Станковић 2008: 74). Данас, по подацима Славистичког друштва Србије, на списку је око 500 професора и наставника руског језика (притом немају сви пун фонд часова). Њихов број се, у односу на осамдесете године, смањио три пута.

Деведесетих година наставља се тренд смањивања интересовања за учење руског језика, Совјетски Савез се распада, а Русија, његова наследница, економски и политички је исцрпљена и њен политички и културни утицај готово нестаје. С друге стране, Југославија се распада, политичке и економске прилике су, најблаже речено, неповољне, питања образовања потиснута су у други план. У оваквим околностима дистрибуција страних језика била је препуштена случају. Ни данас не постоји јасна државна стратегија учења појединих страних језика која би била у складу с економским, културним, научним, стручним потребама земље и потребама тржишта рада. Деведесете и двехиљадите године су врло неповољне за статус руског језика,

нарочито у основним школама Србије. Он се истискује из школа без институционалне подршке, уз притиске директора који удовољавају притисцима родитеља, те руски, још једном бива потиснут из остатка централних градских школа на периферију и очуван, донекле, у сеоским срединама и на ободима градова.

Руски језик као страни данас

2000. године започета је реализација реформе образовања. Учење првог страног језика спуштено је у први разред основне школе (почињао је од петог разреда претходно), док је почетак учења другог страног језика из трећег разреда основне школе премештен у пети разред. Руски, као и сви остали језици осим енглеског, овим су аутоматски добили статус другог страног језика. Руски се као први страни језик данас учи веома мало: према подацима објављеним у дневном листу *Новости*, у првом разреду основне школе од генерације која броји нешто преко 60.000 ученика, руски као први страни учи свега 259 деце (*Новости*, 18.4.2016), док 711 ученика учи немачки као први, а 986 деце француски. Уколико узмемо у обзир чињеницу да руски језик као први страни језик у осмом разреду учи 711 ученика¹ (*Новости*, 18.4.2016), можемо закључити да је број ученика који уче руски као први језик три пута мањи у првом разреду у односу на осми, док француски и немачки језик не бележе овакве падове. Узроке овога видимо у поменутој „непрестижности” учења руског језика, предрасуда да руски језик уче слабији ученици, о чему сведочи и рад Биљане Марић која је овим поводом спроводила анкету међу наставницима руског језика на фејзбук групи Славистичког друштва (Марић 2015: 29)².

Према подацима Републичког завода за статистику руски језик као први страни је веома слабо заступљен, па се од школске 2013/2014. године, када га је учило око 5.418 ученика, или око 0,009 %

¹ Немачки учи 719 ученика, а француски 1.108 према истом извору.

² Дате предрасуде, с једне стране, имају узрок у чињеници да су руски и српски сродни језици, да је руски, према датом стереотипу, мало измењени српски језик (више о овоме у Марић 2014: 29). С друге стране, руски језик се у нашој средини и даље поистовећује са Совјетским Савезом, сиромаштвом, репресијама режима. Ову предрасуду треба разбити: савремена Русија је модерна земља која се својом естетиком разликује од западног света, али по свему другом, савременом начину живота, мултикултуралношћу, начином пословања, веома личи на западноевропске земље, много више од савремене Србије.

целокупне основношколске популације, бележи огроман пад. Школске 2016/2017. руски језик као први страни учи свега 2.904 ученика, или око 0,005% ученика, школске 2018/2019. га учи 2.499 ученика, а школске 2020/2021. срамотно мали број од 2.025 ученика, или око 0,004% од укупног броја ученика основних школа у Републици Србији, који у тој школској години износи 508.934 ученика.

У великој већини школа руски језик је други страни језик, учи се од 5. разреда. Какво је његово место у односу на остале језике? Подаци одбјављени у дневном листу Политика (Политика, 12.10. 2015) сведоче о укупном броју ученика који уче страни језик као први и други страни језик. Целокупна популација ученика од 1. до 8. разреда броји нешто мање од 600.000 ученика; од тога 459.357, односно 76,5% ученика учи енглески језик, 116.857, односно 19,5% учи немачки језик, 81.021 (око 13,5%) учи француски језик, док руски учи 55.873 ученика (приближно 9,3%), док најмањи број ученика учи италијански језик: 12.597 (2,1%) и шпански језик: 5.950 ученика (око 1%). Када је о руском језику реч, можемо закључити да 2016. године око 8.000 мање ученика учи руски у односу на 2012. годину: у складу с подацима Министарства просвете, 2012. године руски језик је учило око 63.000 ученика, односно, сваки десети ученик (Маркович 2014: 151). Дакле, 2016. године се, у односу на 2012. бележи смањење учења руског језика за 1,5% у односу на 2012. годину (смањење делимично може бити узроковано и смањењем укупног броја ученика у општој популацији).

Подаци Министарства просвете који су добијени после опредељивања ученика основних школа за одређени уџбенички комплет (*Министарство, 2016*), дају нам прецизне податке о броју ученика који уче стране језике, било као прве или друге стране. Будући да је тежиште нашег излагања на руском језику као другом страном, концентрисаћемо се на ове резултате: у петом разреду руски језик учило је као други страни (обавезан предмет по избору) 14.357 ученика. Немачки је, рецимо, учило 32.827 ученика, француски 19.108, италијански 3.264, шпански – 1.385 ученика. Један број ученика петог разреда учио је и енглески као обавезни изборни предмет – 2.868. Сабравши дате цифре добили смо укупан број ученика генерације петог разреда која је учила други страни језик у петом разреду: 73.809 ученика. Руски језик учило је тада око 19% ученика генерације петог разреда као други страни језик. У шестом разреду, од генерације која

је учила други страни (бројила је 74.079 ученика), руски као обавезни изборни предмет учи 14.610 ученика, односно готово 20% ученика генерације шестог разреда. Будућа генерација седмака бројила је 70.412 ученика, а 14.309 ученика руски је учила као други страни језик, што чини његову заступљеност у нешто више од 20% опште ученичке популације будуће генерације седмака. Генерација будућих осмака бројила је 69.399 ученика, а руски језик као други страни учило је 14.050 ученика, такође нешто више од 20%. Језик који је назаступљенији као други страни језик убедљиво је немачки, следи француски, затим руски, те италијански и, коначно, шпански.

Од 2012/2013. школске године, када је према подацима Републичког завода за статистику руски језик као други страни језик учило 57.008 ученика, односно око 20,2% свих ученика у оквиру другог циклуса образовања, тј. од 5. до 8. разреда, стање се рапидно погоршава и руски губи своје позиције и као други страни језик, Тако према подацима Републичког завода за статистику руски језик као други страни у школској 2017/2018. години укупно учи 49.389 ученика основних школа, или око 17,9% међу свим другим страним језицима, у школској 2018/2019. укупно 47.577 ученика, или око 17,8%, у школској 2019/2020. години 45.621 ученик, или око 17,5%, а у школској 2020/2021. години 44.930, што је због укупног смањења броја популације школске деце, тј. мањег броја новоуписаних ученика, око 17,6%.

Ако је 2012. године заступљеност руског језика као другог страног у школама, која је износила нешто више или мање од 20%, била сасвим задовољавајућа, онда је потребно истаћи да се актуелно стање може сматрати прилично забрињавајућим. Руски језик као други страни 2021. године учи 12.078 ученика основних школа мање него 2012. године, а поред тога, руски језик губи позиције у свом односу са другим страним језицима у истом периоду за око 2,6%.

Осим тога, још мање задовољава његова заступљеност као првог страног језика у школама. Ако је 2016. године констатовано да у Србији укупно, руски као први страни језик учи тек десетак до двадесет одељења годишње (у зависности од конкретног разреда) и да постоје потребе за његовим већим учењем као првог страног, на нивоу од око 10%, због потреба на које ћемо указати даље у раду, онда се из данашње перспективе може рећи да по том питању није било никаквих помака, већ се стање још више погоршало. Тако

данас руски језик као први страни учи свега 2.025 ученика, односно више него двоструко мање ученика у односу на, рецимо, 2013/2014. школску годину.

Све ово говори у прилог чињеници да је неопходно што хитније доношење државне стратегије о заступљености страних језика у обавезном образовању Републике Србије.

Фактори стабилности руског језика у Србији

Уџбеници, граматике, речници

За руски језик као обавезни предмет по избору постоје четири уџбеничка комплета која имају дозволу Министарства просвете за наредни четворогодишњи период: уџбенички комплет *Орбита* (Завод за уџбенике), уџбенички комплет *Диалог* (Data Status), уџбенички комплет *Конечно!* (Klett) и уџбенички комплет *Наш класс* (Завод за уџбенике). Сва четири уџбеничка комплета добила су одобрење Министарства просвете и у активној су употреби. Могућност избора уџбеника разних издавача и различитих методичких приступа за исти предмет је веома важна и позитивна ствар: самом предмету више од једног уџбеника даје на значају, наставници могу да се одреде за један од четири уџбеника и нису у подређеном положају у односу на наставнике других страних језика. Лошија је ситуација за руски језик као први страни, за који постоји само један уџбенички комплет (*Родничок*, Завод за уџбенике).

За основну школу постоји дидактичка граматика Богољуба Станковића и Љубице Несторов, као и двојезични (руско-српски и српско-руски) речник Богољуба Станковића. Осећа се потреба за једном педагошком граматиком, какву, рецимо, има француски језик.

Билингвална настава

Сматрамо да билингвална настава може бити важан фактор стабилности језика. Пројекат билингвалне руско-српске наставе у ОШ „Олга Петров” у Падинској Скели трајао је свега неколико година (од 2008. године, када је школа на челу с директором Мирком Милојевићем, русистом, ушла у пројекат билингвалних школа, па до 2012. године, више о самом почетку пројекта видети у Милоевич 2009). Билингвална настава постојала је неколико година само у

једној основној школи: ОШ „Јован Поповић” у Новом Саду: школске 2014/15. године отпочела је билингвална настава за 37 деце првог и другог разреда (*Нови Сад* 8.9.2014). Подршку пројекту дала је Амбасада Руске Федерације и компанија НИС *Гаспромнефт*. „У школској 2017/2018. години двојезичну наставу похађало је укупно 74 ученика трећег, четвртог и петог разреда” (Василијевић-Валент 2021: 67). „ (...) овај облик наставе је укинут (...). Школа је прво увођењем Правилника о ближим условима за остваривање двојезичне наставе изгубила право на упис ученика првог разреда двојезичног одељења, које ни после неколико обраћања Министарству није одобрено. У школи су затим уследиле кадровске промене које су постепено довеле до гашења двојезичне наставе” (Василијевић-Валент 2021: 33).

Руско-српска билингвална настава постоји и у две гимназије: Алексиначкој гимназији, пројекат је започео исте, 2014. године, компанија НИС опремила је рачунарски кабинет и у билингвално одељење уписана су 24 ученика (*НИС*, 9.10.2014). Школске 2015/16. билингвална настава започела је у Гимназији „Јован Јовановић Змај” у Новом Саду. Пројекти билингвалних школа у већој мери и из више области приближавају руски језик и културу и требало би настојати да се оваква настава покрене у још неколико основних школа.

Такмичења из руског језика

Поред државног такмичења које сваке године организује *Друштво за стране језике*, једну деценију већ одржава се *НИСова олимпијада из руског језика за ученике Србије, Црне Горе и Републике Српске*, у којој се могу такмичити ученици од седмог разреда основне школе до четвртог средње школе, као и у специјалној категорији. Такмичење је ушло у календар школских такмичења. Циљ овог такмичења јесте популаризација руског језика и сваке године је такмичење све масовније. Прве године учествовало је нешто мање од 500 ученика у првом кругу, нешто мање од 100 ученика у финалном кругу, да би после четири године у првом кругу (који се одвија у школама) учествовало преко 1.200 ученика, а у финале се пласирало око 170 ученика. Идеја и реализација потекла је од професора руског језика Гимназије *Јован Јовановић Змај* и координатора *Руског центра* у Новом Саду, Ненада Спасића. У организацији учествује *Славистичко друштво Србије*, *Руски центар* у Новом Саду, а Олимпијада се организује уз финансијску и просторну подршку *НИС Гаспромнефта*. Неколико

година у Олимпијади су учествовали и студенти руског језика, а у састављању тестова колеге русисти с Универзитета *Лобачевски* из Нижњег Новгорода.

Стручна усавршавања из руског језика

Претходних неколико година у Каталогу стручних усавршавања ЗУОВ-а био је један, највише два семинара за стручно усавршавање наставника руског језика. У двогодишњем периоду који је обухватио школске 2016/17–2018/19. године, од 31 програма стручног усавршавања за ужу стручну област „страни језик”, за руски језик акредитована су четири програма стручног усавршавања (Славистичког друштва Србије, под редним бројем 743, Дата Дидакте, под редним бројем 739, Центра за усавршавање наставника Филозофског факултета у Новом Саду, под редним бројем 749, као и програм ОШ Драгојло Дудић, под редним бројем 753) (ЗУОВ, 2016). Дуго је у програмима стручног усавршавања Зимска школа (традиционални назив стручног усавршавања које организује Славистичко друштво Србије) био једини семинар у Каталогу и ово повећање на 4 ужестручна семинара за наставнике руског језика је помак који је 2016. године уливао наду да ће се у будућности статус руског језика у Србији побољшати.

Међутим, за наредни трогодишњи период који обухвата школске 2022/2023–2023/2024–2024/2025. године од 28 програма стручног усавршавања за стручну област „страни језик”, за руски је акредитован само један програм – Унапређење професионалних компетенција и организације наставе руског језика, под редним бројем 970. У питању је програм Славистичког друштва Србије, познатији као Зимска школа.

Могућности које пружа учење руског језика

Стипендије Руске Федерације

Руска Федерација је 2016. године додељивала укупно 15.000 стипендија за стране држављане за бесплатно студирање на 400 руских универзитета. На ова места могу конкурисати грађани 198 земаља света. 2015. године 138 грађана Србије добило је стипендије за студије у Руској Федерацији, од медицине до техничких наука, укључујући и нуклеарну физику. Русисти, лингвисти и филолози су посебно издвојени (*Руска реч*, 4.3.2016). Квоте за Србију су 2016. године биле

85, а пријављених кандидата, по речима Тајјане Горшкове, сараднице Амбасаде Руске Федерације за питања образовања, било је 336.

Руски језик на интернету

Руски језик је други, после енглеског, по популарности на интернету, према подацима из маја 2016. године (истраживање сајта *Web Technology Survey*). Руски језик на интернету заступљен је са 6,4% укупног садржаја, испред немачког је (заступљен с 5,5%) а после енглеског (заступљен са 53,5%). До предности руског у односу на немачки језик по заступљености на интернету дошло је 2013. године (*Лента*, 21.3.2013).

Руски језик и превођење

Према подацима УНЕСКА, енглески, француски, немачки и руски језик су најпревођенији језици на свету (*УН*, 19.04.2012).

Фирме с руским капиталом

Према резултатима истраживања сајта *Poslovi.infostud.com* спроведеном на више од 10.000 испитаника, стране компаније су пожељније за запошљавање од домаћих, а на листи најбоље оцењених страних и домаћих компанија, *НИС Гаспромњефт* је заузео друго место после Кока-коле, а испред Теленора, ЕПС-а, Телекома, *Noredeus d.o.o.*, Мајкрософта, Делта холдинга и Пошта Србије (*Danas*, 23.5.2016).

Уместо закључка

Знање руског језика данас може да има много предности уз основно занимање/школовање: почев од служења литературом на руском језику, рускојезичним интернетом који има огромне отворене базе стручне и научне литературе (руске и преводне), преко могућности за бесплатно студирање на великом броју руских универзитета, запошљавања у домаћим фирмама с руским капиталом и запошљавања у Русији.

Због све већих потреба за знањем руског језика код нас и у свету, сматрамо да је руски језик у нашем основном образовању недовољно заступљен, с укупних 8,5 % (када заједно узмемо учење руског као првог и као другог страног језика). Овај проценат би било пожељно

довести бар до 15% и то повећавајући проценат школа које руски језик уче као први страни. Другим речима, повећати учење руског и осталих страних језика који су у школском систему науштрб енглеског. Свакако је неопходно зауставити и опадање руског језика као другог страног у основним школама. Процент од 2,6% мање ученика који уче руски за само пет година, од 2016. до 2021, забрињавајући је. Сматрамо да је неопходно што хитније доношење државне стратегије о заступљености страних језика у обавезном образовању Србије.

Руски језик као страни језик у школама нема, суштински (иако формално има), исти положај као остали, „западни” језици. Ученицима, а неретко и родитељима, треба разбити стереотипе о руском као мање страном и мање престижном језику, а то се може само чињеницама, знањем, упорношћу и љубављу према предмету који се предаје, али и према деци; нису ретки наставници који у овом успевају³.

Руска Федерација, Амбасада Руске Федерације у Београду, фонд Руски мир би могли да помогну у разбијању ових стереотипа финансијском и стручном подршком, и то:

– масовнијим позивањем (не једног до троје годишње) наставника руског језика из Србије на стручна усавршавања са посетама руским оштеобразовним и стручним школама, с комплетним финансијским учешћем руске стране;

– масовнијим позивањем ученика из Србије на међународне кампове (попут Московије) с комплетним финансијским учешћем руске стране;

– подршком отварању билингвалних одељења с позивањем наставника различитих предмета у Руску Федерацију, како би се усавршавали у школама Русије, с комплетним финансијским учешћем руске стране;

– организовањем курсева руског језика у Русији за наставнике који ће изводити билингвалну наставу, с посебним освртом на пред-

³ Рецимо, у овоме је успела учитељица Марија Петровић Алексић, која ради у ОШ „Драган Лукић” на Бежанијској Коси (поред Учитељског факултета, она је завршила и Филолошки факултет, Групу за руски језик и књижевност): њени ученици праве изузетне приредбе на руском језику, певају на њему и рецитују, а не могу да га одаберу од петог разреда, јер га нема у понуди. По речима ове учитељице, заинтересовани су и родитељи и деца, а од петог разреда могу бирати француски и немачки, али не и руски. Треба радити на томе да се омогући бирање руског језика од петог разреда у овој школи.

- мет који предају, с потпуним финансијским учешћем руске стране;
- већим квотама за бесплатно студирање на руским универзитетима;
 - организовањем летњих школа руског језика за ученике стручних школа и гимназија с комплетним финансијским учешћем руске стране;
 - опремањем кабинета руског језика у школама, опремањем фонетских лабораторија у школама у којима се учи руски језик;
 - финансијским и стручним посредовањем у организовању размене наставника руског језика (или других предмета) и ученика⁴.

Цитирана литература

- Василијевић-Валент, Драгана. Двојезична настава на српском и руском језику: теоријске основе и критичка анализа. Докторска дисертација. Београд, 2021.
- Кончаревић, Ксенија. Савремена настава руског језика. Садржаји, организација, облици. Београд: Славистичко друштво Србије, 2004.
- Марич, Биљана. «Состояние и перспективы изучения русского языка в инославянской среде». Етнодиалог. Научно-информационный альманах №1 (48), 2015: 26–34.
- Маркович, Дејан. «Преподавание русского языка в Сербии, актуальные проблемы в сокращении часов и возможные пути их решения». Наука и савремени универзитет 4, 2014:148–153.
- Милоевич, Мирко. «Опыт преподавания русского языка в двуязычном обучении». Русский язык как инославянский I, 2009: 123–126.
- Станковић, Богољуб. 60 година Славистичког друштва Србије. Београд: Славистичко друштво Србије, 2008.

Интернет извори

ЗУОВ, 2016.<http://katalog2016.zuov.rs/Default.aspx?oblast=30#kompetencije>(приступљено 13.9.2016)

⁴ Овакву сарадњу су успоставиле неке основне и средње школе и успешно је, годинама, остварују (ОШ „Иван Горан Ковачић”, ОШ „20. октобар“, Прва београдска гимназија, Девета београдска гимназија), али је целокупна размена препуштена ентузијазму наставника руског језика (сво администрирање, посредовање, а финансијско учешће ученицима који путују/примају госте, њиховим родитељима и наставницима).

- Лента, 21.3.2013. <https://lenta.ru/news/2013/03/21/strussian/> (приступљено 25.5.2016)
- НИС, 9.10.2014. <http://www.nis.eu/lat/presscentar/bilingvalna-nastava-u-aleksinaskoj-gimnaziji> (приступљено 11.5.2016)
- Нови Сад, 8.9.2014: <http://www.novisad.rs/lat/otvorena-bilingvalna-odeljenja-u-os-jovan-popovic> (приступљено 11.5.2016)
- Министарство, 2016. http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2016/04/udz_kompleti_STRANI_JEZIK.pdf (приступљено 25.5.2016)
- Новости, 18.4.2016. <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290.html:601207-Drugi-strani-jezik-ce-uciti-samo-ko-zeli> (приступљено 24. 5. 2016)
- Политика, 12.10.2015. <http://www.politika.rs/scc/clanak/340684/Engleski-u-skolama-gasi-druge-jezike> (приступљено 24.5. 2016)
- Руска реч, 4.3.2016. http://ruskarec.ru/news/2016/03/04/rusija-poziva-15-hiljada-stranih-drzavljana-na-besplatno-studiranje_573159 (приступљено 25.5.2016)
- УН, 19.04.2012. http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=17340#.V0Xur_197Mw (приступљено 25.5.2016)
- Danas, 23.5.2016. http://www.danas.rs/dodaci/biznis/_strane_kompanije_pozeljnije_od_drzavnih_.27.html?news_id=321021 (приступљено 23.5.2016)
- Web Technology Survey. https://w3techs.com/technologies/overview/content_language/all (приступљено 25.5.2016)

Елена Гинич
Лука Меденица

ПРЕПОДАВАНИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО
В ВОСЬМИЛЕТНЕЙ ШКОЛЕ:
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Резюме

В статье рассматривается преподавание русского языка как иностранного в восьмилетних школах Сербии. На сегодняшний день около 17% учащихся изучает русский язык как второй иностранный, а всего 0,004% учащихся изучает русский язык как первый иностранный в восьмилетних школах Сербии. Положение русского языка в системе образования нашей страны ухудшилось, по сравнению с 2016 годом. За последние пять лет, с 2016 по 2021 год, русский язык как второй иностранный стало изучать на 2,6% учащихся меньше. В статье указаны факторы, влияющие на стабильность русского языка в школах. В первую очередь это учебная литература, соревнования, повышение квалификации педагогов и возможности, предоставляемые владением русским языком: бесплатное образование в России, использование интернет-ресурсов, работа в российских компаниях. В заключение указано, что необходимо наличие государственной стратегии по распространению иностранных языков в обязательном образовании Республики Сербии. К тому же, авторы статьи считают, что большее количество учащихся должно изучать русский язык, учитывая те возможности, которые предоставляет знание этого языка.

Ключевые слова: русский язык, восьмилетняя школа, соревнования, повышение квалификации, стипендии, интернет-ресурсы, международное сотрудничество, государственные образовательные стратегии.